

kakor peči i. t. d. Ali že iz razstavljenih stvari Bolgari lahko spoznajo, da se Čehi lahko merijo z Nemci, da o Madjarih niti ne govorimo.

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

VI.

Ne le mej živalimi, temveč tudi mej rastlinami imajo čebele svoje sovražnike. Ti sovražniki so mej najnižjimi rastlinami. Posebno raznovrstne male gljivice so nevarne čebelam. Te gljivice pa moremo opazovati navadno le z najboljšimi drobnogledi, zaradi tega pa tudi do zadnjega časa ti čebelini sovražniki niso bili tako dobro znani. Jih je več vrst. Nekateri se lotijo satovja in medu, drugi pa čebel samih. Poslednje prouzročajo pri čebelah razne nevarne bolezni, proti katerim pa žal dosedaj še ni nobenega zanesljivega zdravila. Do zadnjega časa so tem boleznim pripisovali vse druge uzroke.

Na lesu v panjih opazimo včasih črne kroglice, ki so najbrž nekake gljivice. Če je ta gljiva kaj škodljiva čebelam, ali le lesu še ni dognano. Vsekako je dobro, če čebelar gleda, da je obriše in odpravi že zaradi snažnosti. Na satju se pa nareja dvoje vrste plesen. Kakor so drobnogledne preiskave dognale plesen ni drugzega, kakor majhne gljivice. Prvi se posebno rad pokaže v vlažnih kotih, kjer vse prepreže. Poslednji pa prepreže cele satove praznih zaleginih celic. V celicah opaziš sive, rumene, zelene in bele kosmičke. Ta plesen se hitro množi. Njegove klice so silno majhne in jih je v enem satju večkrat na milijone. Ker so klice lahke, prenese jih vsaka tudi najmanjša sapica, pa tudi čebele je raznašajo v svojih dlačicah, ravno tako tudi molji. Ta plesen satovje popolnoma spridi. Popolnoma se posuši in začne se drobiti. Ta plesen prepreže polagoma vse satovje. Rastlinski prah zgubi vso redilnost, posuši se. Ta plesen se posebno rad prikaže v globokih in vlažnih satovih.

Vničiti ga je težko. Njegove gljivice so kaj trdnega življenja. Mraz jim ne škoduje. Še le pri vročini 100° C. zgube svojo kaljivost. Ta plesen je že uničil marsikak panj. Zanesljivega sredstva proti njemu dosedaj še ni. Sprva seveda pomaga, če se plesnjivi satovi odpravijo. Nekateri priporočajo karbolno kislino, ali skušnje dosedaj še niso tako daleč, da bi se o tem moglo kaj gotovega reči.

Poučni in zabavni del.

Kolera.

Po naročilu c. kr. ministerstva notranjih stvari se je izdal sledeči navod, kako ravnati ob kolero:

1. Kolera je nalezljiva bolezen, katera se najlože razvija pri človeku v tenkem črevesu. Kolera so nekake majhne gljivice (gobe), ki pridejo z živili v želodec in od tam v čreva, ter prouzročijo hitrico ali drisko in pa hudo bluvanje.

2. Iz človeka pride kolera po bljuvanji ali z odpadki, telo samo, potenje in sapa bolnikova pa ni nič nevarna.

3. Ako se ne razkužijo vsi odpadki, ako se ne uničijo vse kolerine gljivice, nevidljive s prostim očesom, razmnože se hitro v okuženem perilu. v umazanih tekočinah, v vodi, v mleku, v jedilih in na vlažnih tleh in se prav tako lahko zaneso po predmetih samih ali pa z roko od njih v usta in pridejo gljivice zopet v želodec. Na tak način človek oboli za kolero, ako gljivic zdrav želodec s svojo solno kislino ne uniči predno pridejo v čreva, da bi se množile in razširile.

Kolero največkrat zaneso okuženi ljudje, ki beže iz takih krajev, kjer je kolera.

4. Da se razširjanje kolere zabranjuje, preiščejo zdravniki zdravstveno s kovčegi vred vse popotnike, ki prihajajo iz okuženih krajev. sumljivim stvarjem se vhod zabranjuje in opazujejo vse popotnike na postajah zato pripravljenih vsaj pet dni ali so zdravi ali ne.

5. Rabljenega perila, obleke in živil ne sme nihče dobiti skrivaj iz okuženih krajev in mest, ubežnikov pred kolero ni dovoljeno sprejemati pod streho in ako kdo izve o njih prihodu, mora to javiti županu.

6. Da kolera ne postane po okuženju epidemična, kadar pride, morajo občine skrbeti po svojem zdravstvenem odboru, še predno se bolezen približa, za čistočo s tem, da se pospravlja vso nesnago, ki more ponesnažiti ali pokvariti vodo, zrak in tla, pri čemur mora radovoljno pomagati inteligentno občinstvo. Strogo se morajo tudi nadzorovati živila (jedila in pijače), najbolj pa je priporočati dobro vodo za domače potrebe. Ubožnemu ljudstvu pa naj se daje dobra hrana po posebnih kuhinjah in se skrbi z dobrodelnimi napravami, da se njihovo stanje izboljša.

7. Ravno tako naj občina pripravi posebno, na samem stoječo bolnišnico za bolnike za kolero obolelih in jo oskrbi s potrebnimi zdravniškimi pripravami, naj ima vedno pripravljene ljudi za oskrbljevanje in prevažanje bolnikov, posebno dobro pa naj bo preskrbljena z razkužili, s karbolovo kislino in živim apnom za apnico (voda z apnom). Zdravstveno in bolnišnično opravljanje mora biti najvestneje razdeljeno, izvrševalci pa morajo biti popolnoma večši svojega posla.

8. Pripravi naj se pa tudi vsak zase dobro in pravočasno za nevarnost. Doma skrbi naj gospodar za popolno snažnost, naj pospravi vse stvari okužujoče zrak, odpadke in stvari prouzročujoče vlažnost zidu, na mesto, kjer ne okužujejo naše okolice.

Redno in zmerno življenje, dobro prebavljivih jedil je skoraj najboljši pomoček zoper kolero. Hitrico pospešujočih stvari ni dobro jesti in uživati ne surovih živil, kakor: sadja, zelenjave, mleka, sira, surovega masla; varovati se je pa treba tudi prehlada; v slučaju, da se pokaže motenje v prebavljanju, ali da nastopi hitrica, poslati je takoj, pravočasno še po zdravnika.

Po jedi je jako dobro izpiti nekaj kapljic razredčene solne kisline na vodi.

Kadar je kdo za kolero v kraji umrl, potem se je treba ogibati takih krajev, kjer se shaja veliko ljudi, kakor na sejnih, slavnostih in ne obiskavati javnih kopališč, pa paziti, kolikor mogoče na osebno čistost. Zelo nevarno je pa hoditi v javna stranišča.

9. V kraju, kjer je kolera, pijejo naj prebivalci in rabijo za vse domače potrebe, posebno za pomivanje jedilnih posod, za pranje itd. samo tako vodo, v katero ne more od nikod nesnaga priti.

Rečna voda ni dobra. Ako pa ni nobenega studenca ali zanesljivega vodnjaka, mora se voda zavreti, ohladiti in potem šele piti in rabiti.

Iz vodnjakov, ki so v obližji stranišč, odtokov, smetišč, pri katerih perilo pero ali posodje pomivajo ter so razkriti in slabo zadelani, ni upati dobre vode. Vodnjak z globoko železno cevjo je zanesljivejše neokužen.